

Resebrev Nr 46

30 september–8 oktober samt 24–30 oktober 1984

CALCUTTA

Första återbesöket hem till Tala Park, två år efter Bubus och mitt bröllop. Mattias, 10 månader gammal med oss. Varmt mottagna av svärfar Annada Munshi och hela familjen. Lagom till Durga puja. Efter en dryg vecka for vi till Bangladesh (se resebrev 44). Åter i Calcutta efter 14 dagar upplever vi dagen då premiärminister Indira Gandhi mördades, vilket åtföljdes av bandh men inga massakrer i vår stad.











DURGA PUJA







Indira Gandhi mördad den 31 oktober 1984







Calcutta 1.10.84

En första hälsning från oss, som nått Calcutta och Tala Park och blivit väl emottagna. Det är nu andra dagen här, och gujan, Durga Puja, har inletts. Nu på kvällen dånar det av musik ur högtalare som monterats ut i närheten av av alla de tillfälliga tempel som finns i och göbt som varenda kvarter under gujan. Musiken dränker nästan helt solet från trafiken, endast de ibland sirenerna från bussarna och kläckningandet från rickshcyklisterne hörs igenom.

Jag sitter på sängen i Mantos rum, Babu ger mat åt Matthias och talar ^{med} en vänsinne som kommit på besök. Fläkten snurrar i taket, för det är tryckande varmt trots att kvällen är här. Dagttemperaturen varierar enligt tidningarna mellan 34° (daga) och 25° (natt) - och med hög luftfuktighet (typisk för Calcutta). Mitt på dagen är det jobbigt för Matthias, som svettas i häret - men i övrigt är det inga problem. Han är älskad av alla, omgysst och omhändertagen ständigt, och han skrattar som besatt varje gång kusinen Bajul uppenbarar sig och leker med honom.

Resan gick utans missöden, vi kom iväg som planerat, fick sitta på rad 15 (2:a raden i turistklass), Matthias var nöjd och gled hela resan. Skrattade åt andra barn och åt oss, när han inte sov. Satt bredvid en industrialist från Bangalore, som besökt Lund och Halmstad förra ~~veckan~~ veckan. I övrigt bestod passagerarna till stor del av bengaler på väg hem till årets högtidspunkt Durga puja.

Efter 7 timmar och 50 minuter landade vi i Kanachi, där vi satt kvar i planet en timme mitt i natten. Så flög vi ytterligare 2,5 timmar och kom fram till Calcutta i gryningen, kl 6:30 indisk tid (3:00 svensk), ~~allt~~ 2 tim i luften, (kommentar från Gerd, ^{som har svårt med det där med tid!!})

Där började emellertid problemen. Det gick inte alls så lätt som föregående gånger, utan vi åkte dit i tullen med elogeln. Inte nog

med att vi ålades att betala tull på den, 3.000 rupies (riktigt på att jag sade den att vi betalat 2.000 svenska kronor för orgeln, och den uppsiffran inte kunde motbevisas då orgel-modellen PS 50 inte fanns med i tullens tjocka bok med uppsiffrer om pris på alla tänkbara modeller av elektroniska orglar). Därutöver blev vårt besögsminutöst genomfört, varenda viske tänd och genomgående.

Så ledigt på morgonen, vi var trötta och blev inverterade, bestod all nästa gång vi får bli det med två viskor, inget mer. Utanför stod hela familjen Munshi, Ananda o Jagati inklusive, och engagerade sig i våra vederbörliga. ~~De~~ Abin o Tutu försökte handgripligen komma in och få tala med en tulltjänsteman de kände - men de stoppades och drevs tillbaka. Dörren stängdes.

Nu är dock orgeln inte längre vårt problem. Vi lämnade orgeln i tullen, och vilket därför har Manto fått. Det är hans sak nu att betala tullen och hämta orgeln. Detsamma ska han försöka göra med de två ledarna som sändes som flygskift. De fanns ej att tillgå direkt när vi anländer.

När väl, efter 1,5 timme i tullen har vi ut till hyllningen och onfemningen och grät. Fick en fin blomsterkrans. Så genomgick vi ut från flygplatsen till bussen som familjen hyrt för oss.

Skönt slippa trång transport med allt besögs. Alla var jätteglada att återse Bibin, mig och naturligtvis Mathias. Trött var när insa men nu blev när med en prigg.

Senare kom dock tröttheten, och klockan nio somnade jag och

sov i fyra timmar. Bubu sov dock naturligtvis inte, i glädje att honna hen ville hen gnata med alla i familje, grannarna och andra som dök upp.

På morgonen och eftermiddagen delades ~~de~~ presenter ut, till den som fanns hemma. Sins alla dollars, era kronor (vilka alla kunde känna höga av de andra. Han ögsam nämde för att kunna resa till Sverige nästa år. Osten, tennis racketarna, och alla de tusen lina som Bubu köpt.

Pujafinandet inleddes igen kväll, och varar i fyra dagar. Igen kväll var vi med i grannskapet och tillade på tre gändar (besjöt med ~~de~~ moder gudinnan Durga, hennes fyra barn Lakshmi, Saraswati, Kali och Ganesh). Det är högt, och ljusorange lysen i alla fönster, mycket folk är ute och grannarna, högtalarna är placerade på jämna mellanrum på telefonstolparna.

Första kvällen är det fortfarande förberedelse idag, det trunnas på stora trossor och prästerna läste initiationsmantras (böner).

Ja, längre än så hann jag inte med brevet den kvällen. Nu är det plötsligt onsdag kväll, jag sitter på Mantos rum, Mishtu sitter bredvid mig. Bubu och de andra inkl Romu, Polly, Buku, Tutu och mamma sitter i det andra lilla rummet. Ute dånar åter högtalarna, det är i kväll och i går kväll som pujans höjopunkt är, det är i dag Ashtami - åttonde dagen efter senaste nelmörkret. Pujan inleds på den fjärde dagens kväll och avslutas efter den nionde dagen. Därefter återstår processionerna genom stan ner till Ganges för att slänga gudabilderna av Durga i flodvattnet. De skulle egentligen äga rum på torsdag, men då den dagen är tillägnad gudinnan Lakshmi går det inte an, därför blir processionerna på fredag i stället. Sedan på lördag blir det muslimska processioner genom Calcutta - muslimerna firar då sin stora offerfest - Muharram till äminnelse av martyrerne Hussein och Hassan som dog i slaget vid

Karbala någon gång på 700-talet.

I går för vi, Bubu, Mattias, Banjul, Tutu, Mishtu, Buku och deras dotter ~~Sonam~~ Sonam med taxi ner till södra Calcutta - hem till Bonnie, Rana och deras son Aranya. Bubu, Mattias och jag stannade över natten för att vi skulle kunna gå ut och njuta av pujaafirandet på kvällen.

Det är en helt fantastisk atmosfär, i varenda kvarter finns puja pandals uppförda, en del i stil av gamla tempel, andra som stora cirkustält. Alla hus i närheten pryds av belysning och dekorationer. Festklädda människor i nya kläder promenerar längs gatorna mellan de olika pandals och det är stämning som av julskyltningssöndag. Hela tiden pågår ceremonier framme vid gudabilderna, olika ceremonier beroende på vilken dag det är. Många människor som aldrig går i tempel annars kommer och offrar blommor och ber till Durga om välgång under det kommande året.

I går kväll var den viktigaste ceremonin tändandet av 108 ljus framför Durga (108 är ett magiskt total som återkommer i många sammanhang, radband med 108 bönekulor, Durga pryds av 108 blomsterhalsband etc etc), något som ska utföras av kvinnor som fastat hela dagen innan.

Visserligen är det helt förbjudet att förtära alkohol under pujatiden, men bland yngre människor håller man inte så styvt på traditionerna och eftersom Ranas föräldrar rest bort på semester i Hazaribagh (huset där Bubu och jag fitade smekmånad) så bjöd Rana på lite whisky.

Tidsomställningen kombinerad med värmen gör att jag sover väldigt mycket, länge på morgnarna och även mitt på dagen. Men det ska väl ordna sig med det. Temperaturerna ska ju gå ner nu i oktober. Det har faktiskt ~~regnat~~ regnat här, både i går kväll och i natt. Då blir det genast behagligt, men effekten sitter inte kvar så länge.

Idag för vi åter med taxi, fruktansvärd resa med trafik kaos, värme och hål i gatorna. 1 timme och 20 rupees från södra Calcutta tillbaka till Tala Park. Väl framme hade Manto varit ute på flygplatsen och fått hem elorgeln. Däremot inte de två paketen - ty jag hade glömt att lämna honom inlämningskvittot från Malmö. Nu ha han fått det, och han åker ut där i morgon igen.

På väg från Bonnie tog vi förresten vägen om Lisbet Dutts hem. Bara för att av en granne få beskeet att non är i Sverige, och inte väntas åter här förrän i december. Det var ju synd.

På tal om presenter så har alla glatts åt dem. Ni kan ju även hälsa Gun det, att hennes dollars nått sina mottagare.

Mattias är helt fantastisk, bara skrattar och är gosig - utom när han är varm och trött. Speciellt Banjul tycker han om, bara han visar sig i dörren eller gör någon rörelse börjar Mattias att storskratta. Några problem är det inte med maten, han får kokt vatten att dricka ofta, och i övrigt äter han potatis och välling förutom modersmjölk.

Många vill se och träffa oss. Idag var vi med Annada på en ceremoni i ett grannhus, där man högtidlignöll husets fader, som dog 1975. Böner lästes till Krishna, sänger sjöngs (Hare Krishna-sånger, samma som förekommer bland religions-flummarna i västvärlden) och sötsaker offrades på Krishnas altare. Därefter bjöds vi på Prasad, traditionell middag efter en puja, en rad delikatesser, vegetarisk mat och sötsaker, serverade på ~~paak~~ bananblad sittande på golvet.

Det finns en chans att Tutu gifter sig i höst. I morgon ska vi besöka Bubus väninna Chandda, vars syster är den tilltänkta.

Bli det så ändrar vi lite på våra resplaner, och far till Bangladesh redan i nästa vecka. Då kan vi vara tillbaka här igen till Kali puja - nästa stora religiösa festlighet, 25-26 oktober. Och bröllopet kan ske i veckorna därefter, innan vi beger oss iväg till Sydindien.

Här på Tala Park är allting sig likt. Faktiskt så känns det inte som om det var två år sedan sist, utan som om det bara var någon vecka sedan. Nåja, flickornasrum är ommöblerat, sedan KumKum fått egen lägenhet och Tutu flyttat upp till taklägenheten. Nu sover (normalt) endast Bhai och Bampa där. Nu bor dock vi i Mantos rum, så Manto, Polly och Banjul har fått flytta på sig tillfälligt.

Bhai är för övrigt inte hemma, han är i Delhi på turné med den dans- och musiktrupp som han tidigare var i Singapore och Bangkok med.

BY AIR MAIL
PAR AVION



Dnk. 1984-10-19.

Arne & Gerd Eklund

Neptunusgatan 2

S-223 57 LUND

SWEDEN

Hej, Dhaka 13.10.84

Helt oplanerat har vi hamnat i Bangla-
desh i förtid, Flyg hit från Calcutta
i tisdags på 30 minuter. Bor hos vänner
till Bubus, varan en van med på väst
bröllop. Träffad även Humayun, för Joke-
borg.

Imorgon lördag för vi med buss till Bogra,
och hälsar på släkt till Bubus mamma.
I nästa vecka för vi så till Chittagong,
m. tag, varefter vi flyger åter till
Calcutta den 23/10. i tid för Kali
puja.

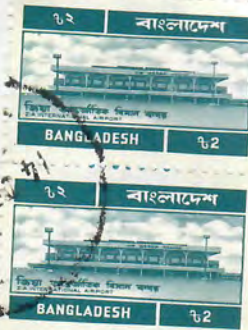
Tack för kortet (I. Mattias). Många
hälsningar från alla på Tale park,
som även tecknar för presenter. Till
näst fick vi ut de två gåvorna, men
det tog 3 dagar på flygplatsen därtill!

Värmen är pressande, 32-34° dagen,
25-26° natten. Bubus & Mattias har fått
lite diarré idag. Jag är därefter helt frisk.

3. B. A YOUNG FARMER (BANGLADESH)

Många häls. - Lars, Bubus, Mattias.

AIR MAIL



Arne Eklund

Neptunusgatan 2

S-223 61 Lund

SWEDEN

Dnk 1984-10-26



Det är måndag förmiddag, ännu en lat dag hemma på Tala Park. vaknar vid 8-tiden, åt frukost, läste dagens Statesman, pratat med Annada o de andra hemmavarande. Om Abir kommer hit så ska han och jag fara ned till stan och besöka det förlag som naller på att trycka Thomas Bibins bok, och som jag ska pressa på att verkligen trycka boken.

Transportproblemen i Calcutta är så väldiga att man drar sig för att ge sig ut mer än onödigt. En timme i en fullpackad, svettdrypande minibuss ner till centrum, eller ett helsike att fa fatt på en taxi som inte vill ha dubbelt betalt. Även Bubu har vant sig vid svenska förhållanden och tycker det är tråkigt att inte kunna hälsa på kompisar smidigt. Eftersom vi inte har telefon kan vi inte ringa heller, utan det blir ett helt företag, på vinst och förlust, vad man än vill göra.

Elorgeln uppskattades av Manto. Han tänker behålla den, och sälja den gamla. Tvärtemot vad jag trodde hade han velat ha stativ till orgeln. Men det är sista gången jag tar med mig någon elektronikpryl till Calcutta. Det tog en timme i tullen tack vare orgeln, inte nog med att vi blev tullskyldiga (dock inte mer än 3.000 rupees, eftersom vi påstod att orgeln endast kostat 2.500 kronor - och modellen var så ny att den inte fanns upptagen i tullens tjocka bok med prisuppgifter på alla tänkbara modeller av elorglar och andra elektriska prylar.) utan det blev noggrann genomsökning av allt vårt bagage.

De två lådor vi skickat som fraktgoods fick vi enormt jobb med. Tre dagar tillbringade jag ute på flygplatsens godsavdelning, och genomlevde dess byråkrati till fullo då jag vägrade att betala den vedertagna "agent-avgiften", en muta på 125 rupees. I efterhand hade det varit en småsumma att offra, men å andra sidan var det en upplevelse att följa alla turer. Till sist fick vi också ut lådorna med presenter till familjen.

Bubu, Mattias och jag har redan varit i väg på en tur, 14 dagar i Bangladesh. Flyg till Dhaka, bodde hos bekanta där, reste till Kethlal, en by några mil nordväst om staden Bogra. Bubus morfar var den siste zamindaren i Kethlal, o v s rik jordägare under mogultiden och den brittiska kolonialtiden. (Flertalet zamindarer var hinduer, medan befolkningen i Östbengalen var muslimsk, så 1947 lämnade de och flyttade till Indien. Zamindarsystemet avskaffades sedan formellt 1950). Vi bodde hos Shikha, en kusin till Bubu. Hälsade även på andra släktingar som bor kvar där (mammans kusiner och Bubus syslingar).

Åter i Dhaka hälsade vi på en svensk SIDA-anställd familj, som jag bodde hos för 2 år sedan. Vi tillbringade en kväll i deras luftkonditionerade villa i Dhakas fashionablaste område, åt svensk mat och drack dansk öl.

Reste sedan till Chittagong och till Bangladeshs vackra badort, Cox's Bazar, där bergen går ända ner till Indiska Oceanen, och där man bor på fint hotell för 35 kronor natten/dubbelrum. Flög åter till Calcutta med liten Fokker-maskin från Chittagong.

Jag har varit sjuk, haft feber, Mattias har haft feber och varit förkyld, och nu är Bubu förkyld. Klimatet är ännu inte så bra, luftfuktigheten är 100 % som mest varje dag, smutsig luft och varmt-32-33 grader dag, och 22 på natten. Men vintern är på väg. bortsett från lite hälsoproblem går det utmärkt att resa med Mattias, inga problem vare sig på flyg, tåg el bussar. Och han bara skrattar var vi än är, och blir allas favorit. Ibland alltför mycket tycker vi, när okända människor bara grabbar tag efter honom.

Skriv gärna hit. Hälsningar - Lars, Bubu o Mattias

PLEASE FOLD FIRST

No Enclosures Allowed
इस पत्र में संलग्न वस्तुएं नहीं

Inside

Calcutta - 700 037

4B, Tala park avenue

EKLUND c/o Munsni

Sender's Name and Address
पत्र लिखने वाले का नाम और पता

PLEASE FOLD SECOND

SWEDEN - SWEDEN

S-240 17 SÖDRA SANDBY

Fotbollsvägen 8, Kevingeby

Familjen Carl-Arne Eklund



एरोग्राम्मे
Aerogramme

31/10 1984

Last
19/11-84

Indira är död. Rajiv är ny premiärminister i Indien. Indira sköts idag kl 9.40 lokal tid, av två (el tre) livvakter, enligt uppgift sikner. Två av livvakterna dödades, medan den tredje greps av polisen.

Första uppgifterna fick vi när vi satte oss i minibussen från Tala Park, kl 12. Det kom ombord folk med små radioapparater, och de berättade att ett attentat ägt rum i Delhi. Vi fattade dock ännu inte allvaret i det hela.

Minibussen startade, och vi passerade Shyam Bazar. Strax efter, när vi kommit in på Bidhan Sarani, kommer besked utifrån att gatan är spärriad längre ner. Då svänger vi till vänster på en liten gata, och fortsätter Acharya Chandra Prafulla road söderut. Men strax före manicktola vägkorsningen är det definitivt slutkört. Congress(1)-aktivister har blockerat vägen med oxkärror, och alla bussar, taxibilar och privatfordon stoppas. Så även vi. Bubu undrade om inte minibussen kunde fara tillbaka till Tala park, men nej. Alla måste gå ut, ~~an~~ vi fick dock tillbaka vår avgift, 1.15 per person (vi var på väg ner till Esplanade för att köpa tågbiljetter till maoras den 6/11.).

Promenerade åter mot Shyam Bazar. Ett gäng turra Congress-gossar gick från butik till butik och beordrade alla att stänga för dagen, och ~~atta~~ ingen jagade lata bli.

Enorm upplevelse att promenera på de stora huvudgatorna, utan den vanliga livsfarliga trafiken. I stället bara väloliga stråk av människor. Då och då kom dock bilar, taxibilar med Congress-aktivister, med väloliga kongressflaggor hängande ut genom fönstren, skolbussar som av någon anledning släpps igenom vägspärrarna, samt polis- och militärfordon.

Bubu, Mattias och jag gick nem till familjen Chakraborty, nem, inne i de smala gränderna mellan A C Prafulla road och Bidhan Sarani. Mr Chakraborty var inte hemma, han hade körts tidigt på dagen till sitt jobb som redaktionschef på Ananda Bazar Patrika, men hans fru tog emot oss och bjöd oss på middag.

Kl 14 fortsatte vi promenaden, ut på Bidhan Sarani, den stora utfartsgatan från centrum mot norr. Inga spårvagnar, inga bussar, alla affärer stängda, ingen sedvanlig nögljudd filmmusik från nögtalare. Endast en massiv ström av folk på väg norrut från sina jobb och skolor på väg nem kanske 7-8 km eller mer.

En incident fick vi se. En pojke sålde blomkal i liten skala, när ett aggressivt gäng Congress(1)-ungdomar kommer. De jagar försäljaren och slår honom. Efter kommer några poliser släntrande.

Vi besökte ~~sta~~ Buku och Misntu, och drack te där. Misntu är väldigt entusiastisk för Indira Ganoni, och var upprörd över dötet idag. Vi fick nu veta för första gången att Indira var allvarligt sårad, och att det var sikner som lag bakom dötet.

I centrala Calcutta har ett antal spårvagnar och bussar bränts ur av Congress-mobb, och de siktiska affärsmännen som finns rikligt företrädda i staden är rädda för att utsättas för hämnddåd.

Promenerade till Tala park, Buku och Misntu också, följde med folkströmmen Belgachia Road, förbi R G Kar Hospital och över järnvägen (Tala station som öppnar i nästa vecka). Lastbilar blockerade vägen, men vid korsningen till Tala Park Avenue fanns cykelrickshas att tillgå, Bubu och Buku med barn åkte, Misntu och jag promenerade.



Kl 10 kom nyheten på All India Radio - indiska Gandhi hade
avlidit till följd av sina skador. Alla partier i landet
har fördömt ~~det~~ ^{det}, liksom de sikhiska översteprästerna i
Amritsar. Även Pakistan, som allmänt ^{anses} stöja ^{de} sikhiska
extremisterna, har genom diktatorn Ziaul Haq förklarat sig
chock och bestörtning över ~~det~~ ^{det}.

19.30 fick vi in BBC på radion, och fick då även veta
att Rajiv Gandhi blivit ny premiärminister. Han återvände
1 dag efter ~~det~~ ^{det} från Calcutta, efter en veckas valtur
i västbengalen.

Stor tomhet infinner sig efter mordet. Ingen annan nationell
ledare av Indiras styrka finns att ta över, vare sig inom
Congress eller inom oppositionen.

Lars Eklund

